

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Альманах наукового товариства "Афіна"
кафедри культурології

Випуск 10

Том II

ББК 71.0

А 43

УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології: У 2-х т. – Вип. 10 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2010. – Т. 2. – 233 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. - кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології РДГУ (голова редколегії)

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. - доктор філософських наук, професор НАКККіМ (Київ)
Баканурський А.Г. - доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
Воробйов А.М. - кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Дем'янчук О.Н. - доктор педагогічних наук, професор Луцького інституту розвитку людини „Україна”
Жилюк С.І. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Коваль Г.П. - доктор педагогічних наук, професор РДГУ
Кралоук П.М. - доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”
Круль П.Ф. - доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника
Кушнарєнко Н.М. - доктор педагогічних наук, професор ХДАК
Поніманська Т.І. - кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Постоловський Р.М. - кандидат історичних наук, професор РДГУ
Стоколос Н.Г. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Троян С.С. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Черніговець Т.І. - кандидат педагогічних наук, доцент РДГУ
Швецова-Водка Г.М. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Яремко-Супрун Н.О. - доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. - доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
Брилін Б.А. - доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник – **проф. Виткалов В.Г.**

ISBN 978-966-8424-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 26.11.2010 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

УДК 787(477.81)

Горіна Л.І. – *ст. викладач РДГУ;*
Мельничук С.Ф. – *проф. кафедри народних інструментів РДГУ*

СТАНОВЛЕННЯ ДОМРОВОЇ ШКОЛИ НА РІВНЕНЩИНІ

Належність домрового мистецтва до української національної спадщини тривалий час залишалася предметом дискусій. Тому *метою даного дослідження є* розгляд розвитку виконавства на народних інструментах.

Питання еволюції народного музичного інструментарію вивчали відомі музикознавці: Г.Хоткевич [8], С.Фамінцин [7], М.Лисенко [4], А.Гуменюк [2], Л.Черкаський [9]. Історичний аспект народно-інструментального виконавства краю досліджували Є.Бортник [1], П.Шиманський [10], М.Пономаренко [5], Б.Столярчук [6].

Кожний музичний інструмент зберігає життєдіяльність завдяки тільки йому притаманним засобам виразності. Домра – народний інструмент, що будучи залученим до професійної музичної освіти, зіграв велику роль у розвитку народно-інструментального мистецтва. В організації системи народно-інструментальної музичної освіти в Україні домрі належала провідна роль. У 20-х роках ХХ ст. в Україні утворюються центри з підготовки професійних виконавців на народних інструментах. До 1935 р. класи домри відкрито в консерваторіях Харкова, Києва, Одеси, 13 музичних технікумах, дитячих і вечірніх музичних школах обласних центрів України, що дало початок професійній підготовці виконавців-домристів, педагогів, керівників самодіяльних народно-інструментальних колективів [1; 18].

Засновниками регіональних шкіл гри на домрі були В.Комаренко (Харків), М.Геліс (Київ), Г.Казаков (Львів), М.Лисенко (Харків, Київ), М.Білоконев (Київ), В.Івко (Донецьк), В.Бортник, Б.Міхеєв (Харків), В.Гапон (Одеса), О.Олійник (Одеса).

Поштовхом до розвитку професійного виконавства і, відповідно, музичної освіти на домрі став І Всесоюзний огляд виконавців на народних інструментах (1939 р.). Тут виконавці на квінтовій 4-струнній домрі виступили зі складним скрипковим репертуаром: Концерт Ф.Мендельсона, Рондо В.А.Моцарта, Концерт Ре-мажор Н.Паганіні тощо. Домристу-лауреати С.Якушкін, Г.Казаков, М.Марецький, О.Троїцький, М.Лисенко показали, що чотириструнна домра має значні переваги над триструнною. Це підтверджувалося і тим, що з 13 домристів учасників огляду виконавців на триструнній домрі було лише 3.

Із 30-х років ХХ ст. домрове мистецтво почало інтенсивно розвиватись у напрямі сольного виконавства. Видатними виконавцями на чотириструнній домрі стали Заслужений діяч мистецтв УРСР Ф.Коровай, Б.Міхеєв, лауреат міжнародного конкурсу М.Васильєв, заслужений артист України В.Івко.

Яскраві специфічні прийоми звуковидобування сприяють створенню українськими композиторами оригінальної домрової літератури. Це п'єси та твори великої форми як композиторів професіоналів (Д.Клебанова, І.Ковача, В.Полевого, К.Мяскова, М.Скорика), так і домристів-виконавців (М.Лисенка, В.Івка, Б.Міхеєва, О.Олійника та ін.).

До 40-х років ХХ ст. на значній території України було поширене мандолінно-гітарне музикування. Навіть у Київській консерваторії спеціальним інструментом вважалася мандоліна, а з 1936 р. – домра. Популярністю у населення користувалися й виступи виконавців-аматорів.

На Рівненщині поряд із хоровими, драматичними колективами утворювалися струнні інструментальні ансамблі, учасниками яких є виконавці на мандоліні та чотириструнній домрі. Навчання гри на домрі здійснювалося в колективах, що утворювалися з ініціативи громадських товариств та навчальних закладів.

Так, цікавий за складом інструментальний ансамбль виник наприкінці 20-х років з ініціативи Рівненського православного товариства, керівником якого був Є.Дубровін.

Учасницею цього колективу стала В.Цендерова. В 20-х роках у Рівненській українській гімназії існували любительський хор та оркестр народних інструментів, до складу яких входили мандоліни, гітари та балалайки. Згодом струнний оркестр народних інструментів, укомплектований триструнними домрами та балалайками, діяв у Рівненській російській гімназії. Цей оркестр професійно виконував п'єси В.Андрєєва, українські та російські народні пісні.

На Рівненщині одним із перших популяризаторів домрового мистецтва був П.Циркалюк, уродженець м. Білосток Люблінського воєводства (Польща). З 1927 року він брав участь у хоровому та музичному гуртках м. Здолбунова, грав на домрі, балалайці. З 1929 р. служив у польській армії, після служби створив у с. Здовбиця невеликий струнний оркестр. У 40-х роках П.Циркалюк організовує струнні оркестри у Рокитнівській середній школі, Межиріцькому будинку культури. У репертуар цих колективів він включає українські народні пісні, твори композиторів-класиків та сучасних авторів. У 1965 р. Петро Ісаакович закінчив Дубенське культурно освітнє училище.

Починаючи з 1939 року, з відкриттям музичних шкіл та відділів народних інструментів у них, почався інтенсивний розвиток академічного виконавства на домрі. Знанням виконавцем на домрі в м. Рівне, першим викладачем класу домри в музичній школі був К.Дячук-Ставицький. Наприкінці 20-х років він самотужки вивчив нотну грамоту, грав на домрі, балалайці. З 1929 р. працював артистом оркестру народних інструментів під керівництвом Рожицького, брав участь у концертах у Польщі. З відкриттям музичної школи в м. Рівне (1939 р.), працює в ній викладачем класу домри, балалайки, гітари, а 1946-1947 рр. – артистом оркестру в Рівненському музично-драматичному театрі. Створює ансамблі, виступає як соліст, працює в Костопільському педагогічному училищі. 1954 р. Костянтин Єрофійович прийнятий на роботу артистом-домристом ансамблю народних інструментів кінотеатру ім. Коюрніча у Львові, а з 1956 р. – музикантом ансамблю пісні і танцю Прикарпатського військового округу.

Внесок у методику викладання гри на домрі в м. Рівному зробив М.І.Пономаренко, випускник Луганського музичного училища (1953 р.), Московського музично-педагогічного інституту ім. Гнесіних (1959 р.). З 1953 р. працює викладачем класу домри в Рівненській ДМШ. Із відкриттям музичного училища (1955 р.) – перший викладач класу домри. Перший набір домристів до Рівненського музичного училища здійснено у 1956 р. Серед перших випускників – Р.Цмінський, В.Пипченко.

У 60-х роках М.Пономаренко створює учнівський унісон домристів у складі 15 осіб, з яким виступає у багатьох концертах міста, здійснив записи на Львівському телебаченні. Він – учасник струнного квартету викладачів музичного училища у складі: К.Дячук-Ставицький (домра-прима), Р.Цмінський (домра-прима), М.Пономаренко (домра-альт), М.Сухомлін (домра-тенор). Із 1968 р. викладає в Рівненському педінституті, а з 1980 р. працював на посаді доцента музично-педагогічного факультету. Організатор і керівник самодіяльних та навчальних оркестрів народних інструментів, М.Пономаренко є автором понад 30 наукових праць й творчих робіт, серед яких – «Інструктивно-методичні вказівки для керівника шкільного струнного оркестру» (К., 1963), «Методичні вказівки з організації навчальної роботи зі шкільним оркестром народних інструментів» (К., 1963), редактор партії домри та упорядник збірника «П'єси українських композиторів для домри з фортепіано» (К., 1985). Упорядкував 8 зб. методичних розробок, рецензував понад 20 збірників науково-методичних робіт, навчальний посібник «Музичний фольклор України». Серед його випускників: Р.Цмінський – викладач Рівненського, П.Матусевич – викл. Тернопільського музучилищ, В.Пшеничний – викладач Рівненської ДМШ.

Після закінчення Харківської консерваторії (1958 р.) деякий час клас домри в Рівненському музичному училищі викладав В.І.Пономаренко. З 1961 р. він – керівник

оркестру українських народних інструментів хору міського Будинку культури, а з 1963 р. працював керівником оркестру народних інструментів Черкаського музичного училища.

У 1960-1966 рр. викладачем класу домри в Рівненському музичному училищі працював Р.Цмінський, постійний учасник квартету домристів.

У 1964 році К.Дячук-Ставицький закінчив Львівську консерваторію і з цього часу працював викладачем у Рівненському музичному училищі до виходу на пенсію. Учасник квартету та ансамблю домристів, веде активну концертну діяльність.

Першим викладачем класу домри та ініціатором створення кафедри оркестрового диригування в Рівненському культурно-освітньому факультеті КДК (1971 р.) є П.Свердлик, випускник Львівської консерваторії ім. М.Лисенка (клас проф. Г.Казакова).

Багаторічна педагогічна робота у галузі домрового виконавства належить В.В.Пипченку, випускнику Рівненського музичного училища 1961 р. (клас викл. Г.Глотка), Харківського інституту культури 1968 р. (клас проф. В.Бортника).

Плідна викладацька робота у Дубнівському культурно-освітньому училищі (з 1968 р.), Рівненському інституті культури (з 1972 р.) сприяла зміцненню домрової школи, поповненню новими кадрами педагогічні колективи музичних шкіл міста та області.

У 1979-1985 рр. на кафедрі оркестрового диригування працювала Л.А. Боднар. У 1982-1985 рр. вона навчалася в асистентурі-стажування з диригування в Ленінградському інституті культури ім. Н.Крупської (клас проф. Мусіна). З 1985 рр. – ст. викл. Львівської музичної академії ім. М.Лисенка.

Новими педагогічними кадрами поповнюється викладацький склад Рівненської музичної школи. Це Т.Мінтюк (її випускники: В.Лавренчук – викл. ДМШ № 2, С.Кириліна – викл. Рівненського музичного училища, І.Онофрійчук – викл. ДМШ № 1), Є.Манухіна, учасник оркестру народних інструментів міст Любомля, Володимир-Волинського, Рівного, Л.Краснова – керівник квартету домристів, ансамблю домристів «Унісон». Їх учні є постійними учасниками шкільних та обласних конкурсів.

У 70-ті роки з відкриттям Рівненської ДМШ № 2 пропагандистами домрового мистецтва стали М.Тищенко, М.Бордюг, В.Лавренчук, В.Ейсмонт, С.Пікуза.

Випускник Білоруської консерваторії (1964 р., клас П.Погодського) М.Тищенко певний час був директором Рівненської ДМШ № 2, де створив міцну матеріальну базу для музичної освіти на народних інструментах. Підібравши педагогічний колектив із високим рівнем викладання гри, зокрема на домрі, створив професійні народно-інструментальні колективи. Сприяючи творчій роботі відділу народних інструментів, заохочував викладачів до пропаганди цього інструменту, сольного виконавства. Лауреат фестивалів і конкурсів самодіяльного мистецтва, член обласної асоціації Національної музичної спілки – М.Тищенко написав 2 Концерти для домри з оркестром народних інструментів. Його твори звучали в звітних концертах композиторів області та багатьох ін. концертах.

У 1970-1990 рр. розгорнув активну творчу діяльність викладач Рівненського музичного училища В.Жиляєв. Учасник Республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах (1977 р.), випускник Харківського інституту мистецтв, він неодноразово виступав з програмами в залі Рівненського музичного училища. З 1990 р. – соліст, художній керівник і диригент оркестру російських народних інструментів «Славяне» при культурно-освітньому центрі «Неллія» в м. Рига. Його випускники: Г.Троценко – артистка ансамблю Харківської філармонії, С.Бандер – викладач Сумського музичного училища, О.Кравчук – солістка Саратовської філармонії, С.Заїченко – викладач Рівненського музичного училища.

У 1974-1984 рр. викладачем Рівненського музичного училища працював домрист В.Зелений – нині Заслужений артист Росії. У 1975-1976 рр. – випускниця Рівненського музичного училища та Харківської консерваторії Майя Михайлівна Зміїна-Цибіна. У 80-ті рр. клас домри поповнився ще двома педагогами – С.Заїченко та Л.Лакомською.

С.М. Заїченко – випускниця Харківського інституту мистецтв (1979 р., клас проф. В.Міхеліса), з того ж року – артистка ансамблю Луганської філармонії. З 1982 р. працює викладачем Рівненського музучилища, учасник ансамблю «Джерела» Рівненської обл. філармонії (кер. М.Костючок). Грала в дуетах із В.Жиляєвим (домра) та Т.Юшковою (ф-но). Її випускники: П.Качанов – артист Національного оркестру народних інструментів, Т.Литвинець – лауреат республіканського (1951 р.), дипломант міжнародного (1996 р.) конкурсів серед учнів музичних училищ [6; 18]; зараз вона – викл. Донецької музичної академії; Касянчик Н., Приходько Н., Марковець В. – випускники Донецької музикакадемії. Світлана Миколаївна не тільки навчала своїх студентів техніки виконання гри на домрі, але й прищепила любов до інструменту, який звучав у її руках розмаїттю барв.

Л.Лакомська у 1982 р. закінчила Львівську консерваторію (клас проф. Г.Казакова). З того часу – викладач, учасник оркестру народних інструментів Рівненського музучилища. Серед її учнів є лауреати обласних і регіональних конкурсів. Це випускники та студенти Одеської музичної академії ім. А.Нежданової (Гажаман В., Журавель В., Годованюк С.); дипломант Всеукраїнського конкурсу «Провесінь» (м.Кіровоград, 2007) Годованюк С., лауреат регіонального конкурсу виконавців на народних інструментах (м.Донецьк, 2010) Долматюк М.; студенти ВНЗ України, викладачі ДМШ класу домри: О.Примаковська, Р.Січкарук, В.Кромпф, С.Теслюк, О.Зозуля, О.Возняк. Людмила Василівна – провідний викладач-методист зі спеціалізації «домра», постійний член журі обласного конкурсу виконавців на народних інструментах серед учнів ДМШ у номінації «домра». Читає лекції на курсах підвищення кваліфікації ДМШ м. Рівне та області.

На освітянській ниві домрове мистецтво поповнилося новими випускниками консерваторії. Це С.Приходько (кер. Зразкового ансамблю домристів Рівненської ДМШ № 2, Народного аматорського оркестру народних інструментів «Оберіг»), Т.Холодова – викладачі цієї ж школи і викладачі класу домри Рівненського музичного училища. За час роботи на освітянській ниві репертуар домристів поповнився творами різної тематики та жанрів, а також творами місцевих композиторів. Тепло сприймають рівняни концертні твори А.Гуцала, М.Михайленка, А.Білошицького, Є.Дербенка, М.Тищенко.

Випускники Рівненського інституту мистецтв спеціалізації «народні інструменти» (домра) – Н.Долгорука, І.Онофрійчук, Н.Пінчук, О.Климюк, О.Савчук – є організаторами та керівниками шкільних ансамблів, учасниками оркестрів народних інструментів. Поряд із викладацькою роботою ведуть активну концертну діяльність, виступають як солісти-інструменталісти у супроводі ансамблів та оркестрів народних інструментів. Їх вихованці беруть участь в обласних конкурсах серед учнів ДМШ, є лауреатами обласних та регіональних конкурсів в номінації «домра», продовжують навчання у ВНЗ.

Таким чином, до 70-х років ХХ ст. у Рівному була сформована повноцінна мережа музичної освіти. Виконавська діяльність педагогів та учнівської молоді навчальних закладів сприяє популяризації домрового мистецтва в області, концертній діяльності інструментальних колективів філармонії, зокрема ансамблю народних інструментів «Джерела», солістів-інструменталістів і малих народно-інструментальних форм.

Джерельні приписи

1. **Бортник Е.А.** Формирование и развитие домрового искусства на Украине в аспекте русско-украинских музыкальных связей: автореф. дисс... канд. искусств. – К., 1982.
2. **Гуменюк А.** Українські народні музичні інструменти / А.Гуменюк. – К.: Наукова думка, 1967.
3. **Горіна Л.І.** Історія виконавства на домрі: Метод. рекомендації / Л.І. Горіна. – Рівне: РДГУ, 2009.
4. **Лисенко М.** Народні музичні інструменти на Україні / М.Лисенко. – К., 1955.

5. **Пономаренко М.І.** Становлення та розвиток самодіяльного виконавства на Рівненщині (народні інструменти) / М.І. Пономаренко. – Рівне, 1992.
6. **Столярчук Б.Й.** Рівненське музичне училище (1955-200): Бібліографічний довідник / Б.Й. Столярчук. – Рівне: Перспектива, 2000.
7. **Фаминцын А.С.** Скоморохи на Русі / А.С. Фаминцын. – СПб.: Алетейя, 1995.
8. **Хоткевич Г.** Музичні інструменти українського народу / Г.Хоткевич. – Харків, 2002.
9. **Черкаський Л.М.** Українські народні музичні інструменти / Л.М. Черкаський. – К.: Техніка, 2003.
10. **Шиманський П.Й.** Музичне життя Волині 20-30-х років ХХ ст.: дис... канд. мистецтв.: 17.00.03 / Нац. муз. академія України ім. П.Чайковського / П.Й. Шиманський. – К., 1999.

Резюме

Розглядається еволюція становлення домрового інструментарію на Рівненщині.

Ключові слова: домра, інструментальне виконавство, Рівненщина.

Summary

The evolution of becoming of domra tool is examined on to the Rivne area.

Key words: domra, instrumental performance, Rivne area.

ЗМІСТ II ТОМУ

Розділ III.**Професійна діяльність як культурний феномен 3***Андропова І.Ф.* Катарсичний вплив мистецького твору як переживання
душевної гармонії 3*Коваль М.О.* Формування системи давньоукраїнського професійного
вокального виконавства 7*Лаврук Н.К.* Українські листівки етнографічного спрямування як джерело вивчення
української народної культури першої чверті ХХ століття 11*Свіридовська Л.М.* Синхронність розгортання різномірних мистецьких процесів
української фортепіанної музики кінця ХІХ – початку ХХ ст.
на тлі європейського модернізму 14*Цюлюпа Н.Л.* Становлення та розвиток національного фортепіанного виконавства
(ХVІІІ-ХХ ст.) 17*Филипчук М.С.* Становлення та розвиток естрадно-оркестрового виконавства
в історичній ретроспективі 21*Тарчинська Ю.Г.* Новітнє і традиційне у соноричі прокоф'євського піанізму 24*Кречко Н.М.* Етичні, естетичні та мистецькі погляди М.Кречка як засада
трансформації хорової культури 70-80-х років 29*Драгомирецька О.* Принципи індивідуального композиторського стилю
Анатолія Авдієвського 34*Негода Н.В.* Сучасне мистецтво в умовах глобальної комунікації 38*Мозгова О.М.* Сучасні напрями розвитку українського пісенного
естрадного мистецтва 40*Сташук О.А.* Вітчизняне мистецтво у транскордонному співробітництві 45*Ковалик П.А.* Особливості використання сучасної української музики у фаховій
підготовці диригента-хормейстера 49*Сметана О.* Фонаційні резерви естрадного виконавця 52*Дука П.П.* Традиції вокального мистецтва та його становлення в Україні 56*Горіна Л.І., Мельничук С.Ф.* Становлення домрової школи на Рівненщині 59*Пономаренко М.І., Корчага В.Г.* Баян і баяністи Рівненщини 62*Буцяк В.І., Турко Н.Є.* Проблемні питання технічного розвитку студентів
із дисципліни «Загальне фортепіано» 70*Сахарчук Р.* Оркестрова і хорова фактура: особливості перекладення 74*Ужинський М.Ю.* Театрально-видовищна звукорежисура 77*Берлач О.П.* Джерельна база дослідження фортифікаційного мистецтва Волині 81**Розділ IV.****Теоретико-методологічні основи збереження народних традицій 85***Школьна Т.* Обрядовість українського цехового музиканта ХVІ-ХVІІІ ст. 85*Крусь О.П.* Пісенний фольклор Волинського Полісся
(за матеріалами історико-етнографічних досліджень ХІХ-ХХ століть) 89*Ясінський М.М.* Етнічно-релігійні клуби Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. 93*Злобін Ю.В.* «Сорочинський ярмарок» М.Гоголя як художнє відображення
універсальної моделі українського ярмарку 98

Панасюк І.Ю. Особливості весільної обрядовості Острозщини (за польовими матеріалами, зібраними в с. Українка Острозького району Рівненської області)	102
Самохвалова А. Хореографія весільного обряду Рівненського Полісся	107
Мерлянова О.А. Жіночі танці як елемент сімейної обрядовості	111
Купцова-Величко М.Ф. Корифеї кобзарського мистецтва	115
Мельничук С.Ф. Цимбали на Волині	120
Павлюк І. Роль народних самодіяльних колективів у збереженні української пісні	123

Розділ V.

Художня практика України в історичній ретроспективі	127
--	-----

Грантовська О.А. Традиції наукового осмислення естетики античного одягу	127
Величко О.Б. Навчально-методична праця Леопольда Моцарта «Versuche grundliche Violinschule» – Auzpurg: gedruck bei Johan Jacob Lotter, 1756 крізь призму просвітницького руху	130
Рабчук І.О. Експресіоністичні мотиви у творчості «бойчукістів»	135
Геккель А.В. Вплив творчості Т.Шевченка на розвиток українського танцювального мистецтва	138
Крижановська Т.І. Специфіка використання духовних творів в курсі «Історія української музики»	141
Давидовський К.Ю. Мистецькі проекти – Міжнародний фестиваль «Київські літні музичні вечори» та «Міжнародна літня музична академія» – у культурно-мистецькому середовищі Києва 2000-2010 рр.	144
Давидчук С. Культурологічні заходи в україно-ізраїльських відносинах	148
Волошина Л. Взаємозв'язок музики і танцю в історичній ретроспективі	154
Вознюк Л.П. Поліхудожній, естетичний потенціал дзвонарського мистецтва в системі підготовки майбутнього вчителя музики	157
Легка І.П. Художній образ як першооснова хореографічного твору	160
Аксьонова І.Ю. Лексичні особливості хореографічної культури Поліського краю	164
Гордєєва О.Ю. Дитячий хореографічний колектив та його роль у фізичному розвитку дитини	167
Стеблецький В. Роль молодіжних субкультур в особистісному становленні молодого українця	169
Бігус О.О. Сучасна фестивальна народна творчість у Прикарпатті	173

Розділ VI.

Регіональний культурний потенціал України	178
--	-----

Василенко В. Історія Поділля у повісті М.Старицького «Облога Буші»	178
Бачинська Т.В. Аматорське мистецтво Рівненщини: сучасний стан, перспективи	182
Талах І.І. Мистецьке життя Дубенщини	185
Голова Л. Культурно-мистецький потенціал Дубенщини	189
Мельничук С.Ф. Фестивалі Рівненщини як фактор розвитку професійного і самодіяльного мистецтва: з історії проведення	193
Звінчук А.Л. Дмитро Гордіца – творець нового українського сакрального мистецтва	197
Левчук І. Рівненська Спілка художників України в культуротворчому житті регіону	199

Трофимчук В.О. Молодіжне відділення у Рівненській організації Національної спілки письменників України: здобутки, тенденції, перспективи	201
Головко Ю. Ікона Острожчини: сучасні імпресії	204
Кушнарьова Т.А. Вплив архітектури на духовно-естетичний світогляд академічної молоді	206
Лавренчук В.М. Сакральна Вінниччина. Храми і монастирі	209
Башилова Ю. Православні ікони в колекції Вінницького обласного краєзнавчого музею	212
Панасюк О.С. Видозміни загальноєвропейської художньої течії імпресіонізму в національному мистецтві України	215
Гавловська К.М. Сакральне мистецтво української діаспори кінця XIX-XX століть	218
Смоляр О.В. Парк Софіївка – зразок ландшафтного дизайну України	222
Шевченко Н.О. Специфіка організації спелеомаршрутів на території Кримського півострова	226